

Miljøministeren

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Tale til samråd 20. maj om fejl i opgørelsen af kvælstofudledningen

Miljøministerens og Fødevareministerens besvarelse af samrådsspørgsmål X-Ø stillet efter ønske fra Erling Bonnesen (V), Jacob Jensen (V), René Christensen (DF), Lise Bech (DF), Henrik Dahl (LA), Orla Østerby (KF) 7. februar og 11. februar.

Samrådsspørgsmål X

Miljøministeren har den 22. januar 2020 orienteret udvalget om, at der har været fejl i opgørelsen af kvælstofudledningerne, og at fejlen har betydning for data helt tilbage fra 1990, jf. MOF alm. del – bilag 294. Ministrene bedes redegøre for, hvordan regeringen fremover vil skabe tillid til data om kvælstofudledninger. Vil regeringen tage initiativ til at indhente uafhængige faglige ”second opinions” om fremtidige beregninger og dermed også bede andre end Aarhus Universitet om at beregne kvælstofudledningerne?

Samrådsspørgsmål Y

Ministrene bedes redegøre for, hvorfor regeringen ikke vil fjerne sine krav om fremrykkede, tvungne efterafgrøder, eller hvilke andre lettelser regeringen vil gennemføre, som følge af fejlberegningerne om kvælstofudledningerne, hvor det viser sig, at

”Det talte ord gælder”

kvælstofudledningerne er væsentligt lavere end hidtil antaget.

Samrådsspørgsmål Z

Ministrene bedes redegøre for, hvorvidt de nye lavere kvælstofudledningstal betyder, at Danmark nu er tættere på at nå sine kvælstofreduktionsmål for 2021, som de er forudsat i vandområdeplanerne.

Samrådsspørgsmål Æ

Ministrene bedes redegøre for konsekvenserne af de nye udmeldinger fra Aarhus Universitet om, at man alligevel ikke vil bruge kvælstoftilførslen i år 1900 som referencetilførsel i forhold til vandrammedirektivet, da udledningerne dengang angiveligt var højere end hidtil antaget, jf. MOF alm. del – bilag 260. Ministrene bedes redegøre for, hvilke politiske initiativer ministrene vil tage for at håndtere sagen, herunder om de aktuelle måltal for kvælstofudledninger til vandmiljøet skal opjusteres.

Samrådsspørgsmål Ø

Ministrene bedes kommentere på de nu i alt fire fejl fra Aarhus Universitet.

Svar

Tak for samrådsspørgsmålene. Det er vigtigt for mig, at vi kan have tillid til det grundlag, som vi fører politik på.

”Det talte ord gælder”

Før Covid-19 var der meget fokus på disse emner, som vi skal snakke om i dag, men den seneste tid har det forståeligt nok været andre emner, vi har diskuteret. Nu er jeg glad for, at vi igen får plads til at drøfte det grundlag som vandplanerne bygger på. Fødevareministeren og jeg har aftalt, at jeg indleder med at svare på spørgsmål X, Z og Æ. Fødevareministeren vil derefter besvare spørgsmål Y og Ø.

Inden jeg dykker ned i besvarelsen af de stillede spørgsmål, vil jeg kort reflektere over de 5 spørgsmål i et samlet perspektiv.

Det virker som om, at de her 5 samrådsspørgsmål, de står på den samme underliggende dagsorden fra oppositionens side. En dagsorden der handler om, at der ikke er grundlag for reguleringen af landbrugets forbrug af kvælstof. En dagsorden der handler om, at vidensgrundlaget er behæftet med så store usikkerheder, at det ikke giver mening at bruge det. En dagsorden der handler om, at vi er meget tættere på målet end man tror, og at vi regulerer landbruget med bind for øjnene.

Sagen er, at det forholder sig lige omvendt. Vi rydder op efter den tidligere regerings landbrugspakke. Det er den tidligere regerings egne tal og grundlaget bag landbrugspakken, der ikke holder. Den tidligere regering skulle selv have vist rettidig omhu og handlet i 2019, da de kollektive virkemidler svigtede, men det gjorde man ikke. Der

”Det talte ord gælder”

er behov for at begrænse udledningen af kvælstof. Men lad os tage debatten her i dag.

Samrådsspørgsmål X

Tillid til data

I januar blev jeg bekendt med, at Aarhus Universitet havde fundet en fejl og på den baggrund nedjusterede deres opgørelse over kvælstofudledningen i NOVANA 2018. Det har skabt en del spørgsmål om sikkerheden af vores videngrundlag, som disse samrådsspørgsmål også viser. Et videngrundlag som i øvrigt er blevet forbedret betydeligt siden den tidligere regering sendte vandplaner ud, fordi der er kommet flere målestationer.

Der er sådan set ikke nyt, at der sker korrektioner af udledningstallene. I foråret 2019 under den tidligere regering blev udledningerne korrigeret på grund af analysefejl, dengang blev udledningerne generelt en del større. I forbindelse med Fødevarer- og landbrugspakken var der flere korrektioner af det faglige grundlag, fx blev marginaludvaskningen nedjusteret, da man skulle regne effekt af mere gødning på markerne. Men det ændrede jo ikke på, at man traf vidtgående beslutninger med Fødevarer- og landbrugspakken.

Lad mig derfor slå én ting fast. Det, der ikke er nogen usikkerhed om er, at tilstanden i vandmiljøet – fejl eller ej – stadigvæk ikke er god nok. Der er

”Det talte ord gælder”

stadigvæk behov for, at reducere udledningen af kvælstof til vandmiljøet.

Viden er grundlaget for den politik, som vi fører. Vi skal derfor kunne have tillid til de resultater, der produceres fra universiteterne. Vi skal også have mulighed for at blive klogere, hvert år opdateres udledningstallene for kvælstof på baggrund af den nyeste data og den tilgængelige viden.

Det ændrer dog ikke på, at det er meget utilfredsstillende at konstatere, at der har været fejl i opgørelsen af kvælstofudledningerne, og at der er behov for ændring af tallene for kvælstoftilførslen knap to måneder efter, at tallene har været offentliggjort. Det har jeg og fødevareministeren gjort fuldstændigt klart for universitetets ledelse.

Det er en situation, vi skal undgå i fremtiden, så vi fortsat kan have tillid til det videngrundlag, som vi laver politik på. Derfor har vi bedt Aarhus Universitet udarbejde en handleplan for øget kvalitetssikring, som også er oversendt til udvalget.

Miljø- og Fødevareministeriet vil fortsætte dialogen med Aarhus Universitet og følge arbejdet med handleplanen – jeg forventer, at Aarhus Universitet sørger for at styrke deres kvalitetssikring tilstrækkeligt.

Vi har fortsat tillid til Aarhus Universitet og deres arbejde, men forventer, at denne sag giver anledning

”Det talte ord gælder”

til en betydelig forbedring af arbejdet med kvalitetssikring.

Netop fordi vi tror på faglighed og bruger den aktivt, så er vi også de stærkeste kritikere, når der findes mangler i kvaliteten af den forskning, der bliver leveret. Tillid til viden og kritik af fejl i vidensgrundlaget er ikke hinandens modsætninger - det er hinandens forudsætninger. Derfor siger vi det meget tydeligt, at her har der været en fejl. Og fordi viden er vigtig for os, så skal kvalitetssikringen være i orden.

Samrådsspørgsmål Z

Målbekastning

I vandområdeplanerne opererer vi med en målbekastning for kvælstof. Det skal forstås som den maksimale danske udledning af kvælstof, som kan tilføres et givent kystvand, samtidig med at der kan opnås god økologisk tilstand i det pågældende kystvand.

Det er en stor opgave, som vi står overfor, når det kommer til at komme i mål i vandmiljøet. Derfor havde det også været dejligt, hvis vi var kommet tættere på målet uden yderligere indsatser. Men desværre ændrer de nye, lavere tal for kvælstofudledningen ikke på forholdene i vandmiljøet.

”Det talte ord gælder”

I sammenhæng af vandrammedirektivet måler vi på biologien, vi skal sikre gode forhold for dyr planter og mennesker.

Målet fastsættes ud fra behovet for forbedring af de biologiske forhold. Der skal ske en reduktion af indhold af alger i vandet og lyset ved bunden skal forbedres, så der kan gro mere ålegræs.

Når hele tidsserien med kvælstofudledningerne rykkes, så rykkes målbelastningen også. Når udledningen efter rettelse af fejlen er blevet cirka 2.000 tons mindre de senere år, så giver det altså ikke en tilsvarende rabat på indsatsbehovet. Man kan sige, at der snarere er tale om en parallelforskydning end en nettoforskel. Hverken ålegræs eller lysforhold er blevet bedre af, at universitetet har fundet en fejl. Derfor er der heller ikke grundlag for at skrue ned for indsatsen.

Det er på ingen måde første gang det sker, at man få ny viden om kvælstoftallene. Eksempelvis fandt Aarhus Universitet tilbage i april 2019 ud af, at udledningerne havde været større end tidligere antaget på grund af analysefejl. Det er klart, at vi må handle på det nyeste og bedste faglige grundlag. Vi regulerer på det bedst mulige faglige grundlag, lige som tidligere regeringer. Det er den udfordring alle står på.

Det er ikke nok at konstatere, at noget har ændret sig og gøre et stort nummer ud af usikkerheden, for

”Det talte ord gælder”

vi kan aldrig love at de enkeltdata vi har, er de endelige.

Det, der optager mig er, at forbedre tilstanden i vandmiljøet. Den er stadig slet ikke er god nok. Der er ikke tvivl om, at der stadig er brug for at reducere udledningen af kvælstof.

Samrådsspørgsmål Æ

Ændring af referencetilstand fra år 1900

Jeg mener, at spørgsmålet om, hvad der er en referencetilstand og belastning, er en rent faglig vurdering. Og det er AU, der vurderer, at udledningen i år 1900 ikke repræsenterer en referencebelastning.

Når vi opgør indsatsbehovet for kvælstof til de kommende vandområdeplanerne, så er der brug for at fastlægge en referencetilstand. En referencetilstand udtrykker en miljøtilstand, som er uberørt eller kun svagt påvirket af menneskelige aktiviteter. Det er vandrammedirektivet som siger, at man skal bruge en sådan referencetilstand.

Det blev tidligere vurderet, at der ikke var store menneskelige aktiviteter og påvirkning med næringsstoffer i år 1900.

Men foreløbige resultater fra et nyt projekt, hvor tilførslen af næringsstoffer til havet i år 1900 estimeres, har vist, at der var en langt større aktivitet og udledning af kvælstof i år 1900, i forhold

”Det talte ord gælder”

til hvad man hidtil har antaget. Aarhus Universitet vurderer derfor, at den opgjorte udledning for år 1900 ikke kan betegnes som en referenceudledning.

Derfor anbefaler forskerne, at der anvendes nutidige målinger af næringsstof fra vandløb i områder med meget lille grad af dyrkning, det er den samme fremgangsmåde, som blev anvendt i forbindelse med de gældende vandområdeplaner.

I forhold til de mere faglige og tekniske forudsætninger for ændringen, så havde vi planlagt en teknisk gennemgang ved Aarhus Universitet den 12. marts, som blev aflyst på grund af CORONA-nedlukningen. Vi ser frem til at få gennemgangen den 2. juni.

Og nu vil jeg give ordet fødevareministeren.